

je svalnatý, s tvrdou horskou konstitucí a statnou postavou. Trup je mírně obdélníkového tvaru, hlava silná, podlouhá, s nosem dlouhým téměř jako polovina hlavy, s rovným profilem. Oči má slovenský čuvač tmavohnědé, uložené vodorovně, s bystrým pohledem, menší uši vysoko nasazené a klopené do V šikmo podél hlavy. Hlavu nese pěkně z vysoka na silném a poměrně dlouhém krku.

Široký hrudník má pružná žebra, hřbet je pevný, v bedrech jemně klenutý, břicho mírně vtáhnuté, záď lehce skloněná.

padné žluté skvrny jsou nepřipustné. Čenich, patro a sliznice pysků a vnitřního koutku oka mají černou barvu.

Povaha

Slovenský čuvač je samostatně uvažující pes. Někdy může být svéhlavý, ale vždy je natolik inteligentní, aby dokázal oddělit „práci od rodiny“: u stáda je to tedy samostatný a rychle se rozhodující šéf, jako záchranářský pes spojuje sílu s inteligencí, jako hlídač svého pána a jeho rodiny a majetku projevuje neohroženost až ostrost, v rodině vystupuje jako

Výchova

Každý pes potřebuje základní výcvik poslušnosti, a potřebuje ho i slovenský čuvač. Plusem při výchově je jeho inteligence, mínusem samostatnost. Každý budoucí majitel slovenského čuvače by si měl být vědom, že si hodlá pořídit plemeno, jehož představitelé pracovali po staletí samostatně, daleko od bačí.

Při výchově slovenského čuvače musíme být důslední, ale nesmíme nikdy rezignovat pokud se něco ve výchově nedaří – protože velký pes a neovladatelnost jsou nebezpečná kombinace.

Nohy silné, s přímým postojem. Ocas je nasazený nízko, sahá po předpatí, v běhu je nesený do oblouku.

V kohoutku jsou slovenští čuvači vysocí od 62 do 70 centimetrů (psi) a 59 až 65 centimetrů (feny), a psi váží od 36 až 44 kilogramů, feny 31 až 37 kg.

Ozdobou i nutností k přežití byla u čuvače srst. Je dvojí, kyprá a načechraná. Podsada sahá k polovině až dvěma třetinám délky pesíků, které jsou dlouhé do 15 centimetrů. Na hlavě a nohách není srst příliš dlouhá, zbytek těla ale pokrývá mohutný kožich, psi mají kolem krku límec. Na hřbetě se v srsti nesmí dělat pěšinka, ale několik příčných vln ze souvislých polokučer. Na ocase ani na zadní části stehů netvoří praporec. V létě je srst řidší, ale stále stejně nadýchaná. Nažloutlá barva u uší není žádoucí a při-

klidný, přítulný a hravý společník a ve vztahu k ostatním lidem bývá nedůvěřivý a nemá rád jejich dotyky. Čuvač se snaží zaujmout ve smečce co nejvyšší pozici, ale když už jsou karty rozdány, ví, kam patří. Psi respektují feny. Čuvač se vyznačuje vysokým sebevědomím a z míry ho hned tak něco nevyvede. Při správném vedení uznává jednoho pána, který je pro něj vůdcem smečky. V dobře fungující smečce, ať už je v ní jeden či více psů, čuvač velmi dobře funguje i ve vztahu s dětmi. Děti přímo miluje, bez ohledu na věk, záleží jen na postavení ve smečce a dobrém základu ve výchově nejen psa, ale i malých dětí, jak se ke psovi správně chovat. Ostatní psy - samce se snaží podmanit a zaujmout tak nejvyšší pozici ve smečce, ale domácí zvířata nebo lesní zvěř ho zpravidla nechávají klidným.

Základem úspěchu je začít s výchovou co nejdříve, a pak trvat důsledně na plnění cviků a spravedlivě posuzovat případné prohřešky. Každý návyk je třeba opakovaně upevňovat a z nepřesností při vykonání cviku neslevovat.

S výchovou musí začít majitel čuvače ode dne, kdy si štěně přiveze domů. Štěně je dosud zvyklé, že smečku usměrňovala fena, takže je třeba jej začlenit do nové smečky, aby poznalo zvyky, pravidla a hierarchii vč. vůdce smečky. Příliš demokracie škodí – a až u psa začne období vzdoru a majiteli se bude zdát, že všechno, co dosud čuvače naučil, přišlo vniveč, bude to platit dvojnásob. To se ovšem netýká jen tohoto plemena, platí to všeobecně.

Ovšem právě pro štěňata slovenského čuvače platí víc než pro jiná plemena, že

kromě dobře fungující smečky s vůdcem v čele potřebují fyzický kontakt po valnou většinu dne (a noci) s tím, s kým budou v budoucnu trávit většinu času. Historicky to u slovenských čuvačů byly ovce. Bačové proto svá čtyři až šest měsíců stará štěňata stěhovali ze salaší do ohrad k ovcím a omezili své kontakty se psy jen na nezbytné krmení. Štěňata se proto s ovcemi natolik szila, že pokládala stádo za svou smečku, respektovala vůdčí zvíře a našla si v rámci hierarchie skupiny své místo. Smečku, ve které pes vyrostl, pak v případě ohrožení přirozeně bránil.

Proti přirozenosti slovenského čuvače, který potřebuje opravdu maximum společně tráveného času s těmi, ke kterým bude nadále patřit, by tedy bylo usídlit ho na celý den do kotce nebo na zahradu, jakkoli by byla velká. Znemožněním nebo omezením kontaktu štěňete se smečkou bude mít čuvač celoživotní problémy se začleněním se do rodiny a s uznáním vůdčí role pána. Logicky tak nastanou problémy i majiteli. Ovšem ani celodenní kontakt s pánem nic nezmuže, nebude-li se při tom štěně učit, co smí a co ne. Od počátku společného

soužití se postupně seznamuje s novými pravidly a rituály. Za všechno, co štěně udělá - i mimoděk - správně, je třeba ho chválit a odměňovat, a za špatné věci zase kárat nebo okřikovat. Záleží na intonaci, ne na síle hlasu, a kontrast mezi pochvalou a vyjádřením nevole musí být co nejvíce „čitelný“.

Jednotlivé kroky ve výchově jsou stejné jako u ostatních plemen, jen je možná o něco víc třeba dbát na důslednost. Důležité je naučit štěně co nejdříve čistotnosti a základům poslušnosti. Plněním cviků se u štěňete upevňuje jeho podřízenost vůči pánovi jako nadřazenému členovi smečky, ale se základem, že je pes provádí rád.

První měsíce u nového majitele je třeba pokračovat se štěnětem v socializaci, aby si dobře zvyklo na podněty, se kterými se nadále bude běžně i méně běžně setkávat. Je vhodné brát ho do dětské společnosti (i malé štěně mít pod dohledem – aby mu dítě neublížilo a pes si nezapamatoval negativní zážitek), mezi jinými psy, na dvorek se slepicemi, seznámit ho s kočkou, vzít na výlet různými dopravními prostředky, do míst, kde se pohybuje víc lidí atd. Málo nebo špatně

socializovaný pes může být do budoucna velkým zdrojem problémů sobě, majiteli i okolí. Určitá opatrnost je ale namístě, dokud ještě štěně nemá úplně dokončenou vakcinaci.

Výcvik

Ne tvrdým drilem, ale cílevědomým opakováním spolu se systémem pochval a kárání se bez problémů stane ze slovenského čuvače dobře vychovaný pes se základním výcvikem poslušnosti. U psa jeho potenciálu by to ale bylo málo. Pokud funguje správný vztah mezi ním a pánem, dají se společně podnikat i další aktivity, od stop po výcvik obrany; na to už ale musí být dostatečně zkušený i majitel psa. Cvičitel musí mít u psa autoritu, jinak nedocílí požadovaného výsledku.

Kromě toho lze slovenského čuvače využít například pro záchranářství včetně vodního, nebo se s ním věnovat některým sportům. Bez větších problémů zvládne čuvač zkoušky základní ovladatelnosti i zkoušky doprovodného psa. Výcvik čuvače je nutný i proto, aby se z něho nestal přespříliš samostatný a nezávislý pes.

Chovatelské kluby:

Klub chovatelů slovenských čuvačů v ČR

www.slovenskycuvac.cz

www.slovensky-cuvac.cz

Klub chovatelů slovenských čuvačů v SK

www.slovenskycuvac.info

Kde můžeme slovenské čuvače v nejbližší době vidět:

● 9. – 10. 4. 2011

Národní výstava psů Ostrava

● 23. – 24. 4. 2011

Mezinárodní výstava psů

České Budějovice

● 1. 5. 2011

Celoštátní výstava psův

Banská Bystrica

● 8. 5. 2011

Klubová výstava na Konopišti

● 14. – 15. 5. 2011

Mezinárodní výstava psův

Bratislava

● 14. – 15. 5. 2011

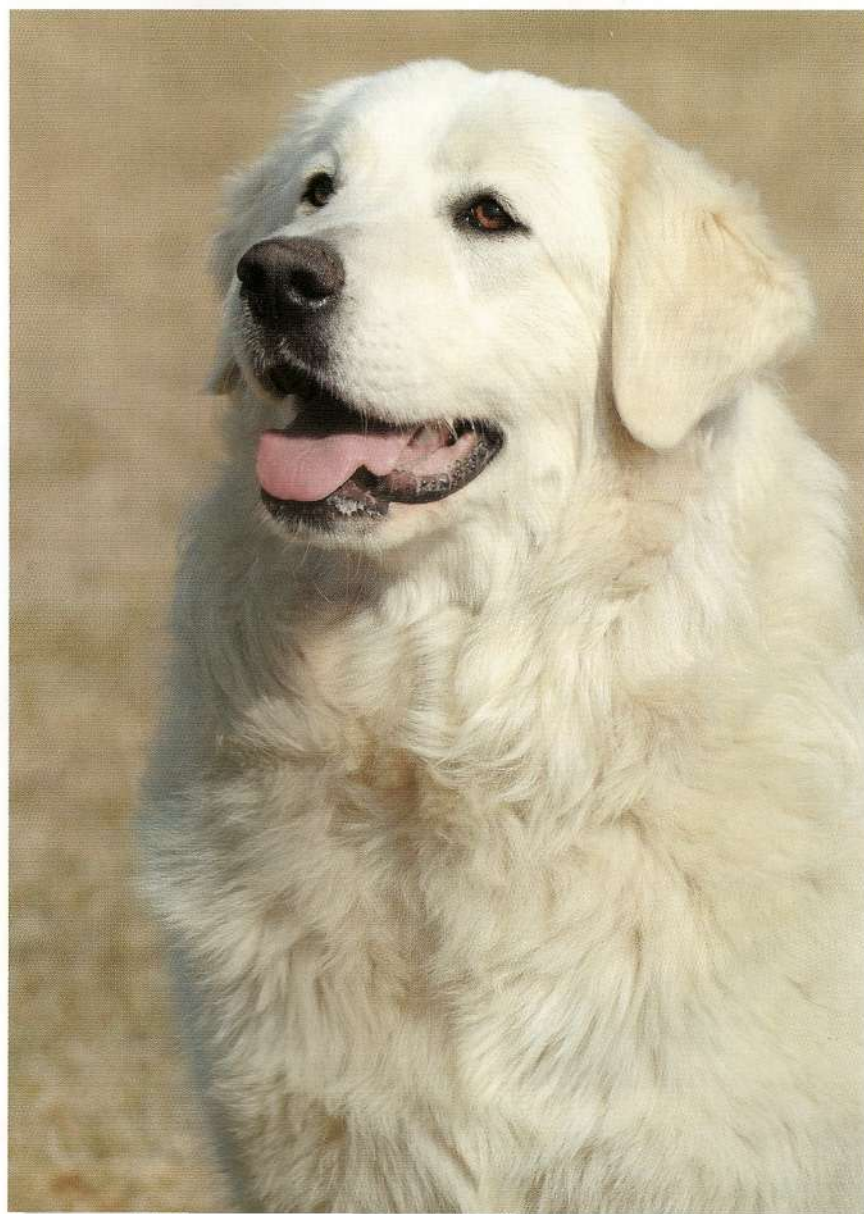
Mezinárodní výstava psů Praha

Tip redakce:

Chovatelská stanice Katčina zahrada

přijímá záznamy na štěňátka. Více na

www.katcinazahrada.cz

Ideální stav je všechny cviky provádět formou hry, přičemž se musí trvat na splnění – třebaš zpočátku ne úplně přesněm. Drilem se čuvač zatvrdí, bude ostrý, ale to není chtěný výsledek. Čuvač je inteligentní plemeno a potřebuje vědět, že povely, které má plnit, jsou k nějakému užitku. Opakované házení aportu by ho nejspíš brzy omrzelo.

Smysluplnost u některých cviků znamená i „pouhý“ pamlsk za dobře splněný úkol, který je pro čuvače silnou motivací, zvláště se proto vyplácí, cvičit psa nalačno.

Když jdeme cvičit, pes by měl být odpočívající, dobře naladěný a na výcvik se těšit, třebaš jen proto, že ho na konci čeká odměna. Zvládnutí některých cviků

může čuvačovi trvat delší dobu, ale když si je zapamatuje, bude je znát už téměř napořád. Základní poslušnost se slovenský čuvač naučí rychle. Úkol, který umí, vykoná – ovšem pokud se mu chce. Proto nesmí mít příliš času na splnění povelu – aby si nezačal rozmýšlet, má-li pro něho splnění cviku vůbec cenu. Je třeba cvičit krátce, udržovat pozornost psa, cviky obměňovat a odměny střídat.

Pro koho se hodí

Dnes už je původní poslání pasteveckých plemen vč. slovenského čuvače pro většinu psů minulostí, a tak se i z něj pomalu stává rodinný pes, který pak své přirozené vlohy uplatňuje maximálně při hlídání domu.

Pro svou velikost se moc nehodí do městských bytů, kde by navíc trpěl horkem. Protože většina majitelů čuvačů má možnost ustát psa venku, pořizují mu přiměřeně velký kotec: ne proto, aby měli od psa pokoj, ale protože je to plemeno, kterému se žije celoročně venku dobře. Navíc kotec je rozhodně vhodnější než přivázat psa na řetěz. Žije rád venku, ale ne sám zavřený v kotci. Nejšťastnější bude slovenský čuvač v blízkosti svého pána, respektive své rodiny - smečky.

Slovenský čuvač je vcelku konzervativní, do jisté míry přizpůsobivý v rámci své smečky. Měl by si ho pořídit jen ten, kdo má buď stádo ovcí, nebo nějakou náhradní formu společného vyžití. Základ spokojeného čuvače je, žít s ním v jedné smečce, ne vedle něj. Procházka jednou denně by psovi čuvačova formátu nestačila.

Využití

Dnes se slovenský čuvač využívá jako společník i pomocník pro práci všeho druhu: působí jako ochránce, hlídač, záchranář, sportovec, tažný pes – a samozřejmě jako pes pastevecký.

Přes svou přátelskou povahu má přirozený hlídací instinkt a v případě potřeby umí tvrdě zasáhnout. Ochranářské instinkty ale chová jen k tomu, ke komu má silnou vazbu; a o tom, jak této provázanosti mezi slovenským čuvačem a „jeho“ člověkem dosáhnout, jsme se tu už zmínili.

Péče

Výživa - Stejně jako u jiných plemen má chovatel na výběr, jestli bude psa krmit hotovou stravou suchou, polosuchou nebo konzervami, nebo jestli mu bude krmení připravovat sám – a to buď vařené, nebo syrové (tzv. BARF). Složení stravy má vliv na zdraví, temperament a kvalitu srsti čuvače. Štěně po odstavení by mělo být krmeno kva-

litním krmivem, určeným pro štěňata velkých plemen. Když chovatel a potom i majitel najdou nejsprávnější typ, značku nebo složení hotové stravy právě pro tuto věkovou a typovou kategorii, je ještě nutné ohlídat frekvenci a velikost krmné dávky. O tom, zda je nutné k potravě přidávat další složky, by se měl majitel psa poradit s veterinářem; je důležité psa nepřekrmovat ani mu nedodávat různé zbytečné živiny navíc, protože překotný růst nehotového kosterního aparátu s sebou nese nebezpečí v podobě přetěžování kostry, „řidkých“ kostí a nedovyvinutých kloubů, a nepoměr některých minerálií může rovněž napáchat víc škody, než užitku. Dospělí pohybově vytiženější psi mají na energetickou hodnotu stravy nároky vyšší, než mají jedinci, kteří dlouhodobě zahálejí. Pes musí mít 24 hodin denně přístup k čerstvé vodě, a to i tehdy, když venku panují tuhé mrazy a voda zamrzá.

Pohyb – Na svém území potřebuje čuvač volnost. Není to pes stvořený pro celodenní posedávání v kotci. Dokonce i pes žijící volně na velké zahradě potřebuje chodit na procházky, nejlépe „na volno“ – nejen kvůli pohybu, ale i proto, že mimo zahradu načerpá další nové podněty a nebudě mentálně stagnovat. Většina slovenských čuvačů miluje vodu a ráda plave.

Štěňata a mladí psi nesmějí být přetěžováni.

Srst – Bílá hustá srst potřebuje každodenní péči, i když se běžně označuje jako samočisticí. Denně je třeba ji hřebenem vyčesávat a odstraňovat odumřelé chlupy i případné nečistoty. Při česání se musí dávat pozor na to, aby

se nepoškodila hustá podsada. Česáním se nejen odstraňuje odumřelá srst, ale zároveň jím srst načechráváme a masírujeme pokožku. V době línání je třeba česat i několikrát denně. Na závěr se musí pes po i proti srsti vykartáčovat, aby se zbavila prachu. V čistém prostředí není třeba psa často koupat, protože kůže i srst mají samočisticí schopnosti. Pokud už je nutné z jakéhokoli důvodu ke koupání přistoupit, používat se musejí jen ty nekvalitnější přípravky pro psy, a z nich ještě vybírat kosmetiku pro bílá plemena. Jiné přípravky by mohly na bílé srsti psa zanechat nežádoucí žlutavý nádech. Před výstavou se pes minimálně týden nekoupe.

Po vykoupání je třeba srst dosucha vytřít, vysušit a znovu vykartáčovat.

Tlapy – Po návratu z procházky prohlédneme psovi polštářky tlapek, oťeme je hadříkem a případné drobné ranky vydesinfikujeme.

Oči a uši – Oči se mají udržovat v čistotě vlhkým hadříkem, uši přípravkem určeným k čištění uší psů, případně ušním pudrem.

Ustájení – Na výběr jsou možnosti: kotec - volný pohyb po zahradě - ubytování v bytě. Majitel psa musí počítat s tím, že se z kotce bude chtít pes dostat ven, i když v něm bude trávit dobu jen nezbytně nutnou. Kotec tedy má mít vybetonovaný podklad, aby se pes nepodhrabal, a vysoké okraje, aby nepřelezl nebo nepřeskočil. Bouda v kotci musí stát aspoň částečně ve stínu. Při zateplování bud se nesmějí některé materiály používat (molitan, polystyren ap.), protože když je štěně „ochutná“, jejich částičky zůstávají na povrchu

žaludečního obsahu, neposouvají se do střev a vyvolávají zánět žaludku, který může skončit smrtí zvířete. Navíc jsou neviditelné pro rentgen.

Při volném pohybu psa po zahradě nehrozí, že by právě slovenský čuvač trpěl sklony k toulání – ale po prvním úniku se mu útky mohou zalíbit. Štěně ovšem zpravidla do doby, než zmoudří, způsobí v zahradě škody na rostlinstvu. Do bytu si mají čuvače pořídit jen ti lidé, kteří pracují na částečný úvazek nebo mají doma jednoho „člena smečky“ ustavičně přítomného.

Zdraví

Už ve zmíněné monografii psal prof. Hrůza o tom, že je důležité štěňata čuvačů otužovat, aby „snášel hravě pronikavé vlivy počasí zimního“. Ovšem i bez cíleného otužování slovenský čuvač bez problémů snese naši středoevropskou zimu venku a do domu bude vcházet jen pro lidskou společnost.

Slovenského čuvače jako každé velké plemeno nejvíc ohrožuje dysplazie pánevního kloubu. Proto tolik záleží na správné výživě v období růstu psa i na míře jeho fyzické zátěže. Štěně musí být pod dohledem veterináře jak kvůli preventivním prohlídkám, tak pro vakcinaci a odčervování.

Dědičnými defekty slovenský čuvač téměř netrpí.

Průměrná délka života slovenského čuvače je 11 až 12 let.

Mgr. Hana Langerová

Zdroj: A. Hrůza – Čuvač, D. Morris – Psi, B. Fogle – Psi, H. Räber – Plemena psů, CHS Katčina zahrada

ZDRAVÁ VÝŽIVA pro psy velkých plemen 26–44 kg

- Prostřednictvím vhodného příjmu energie a vysokého obsahu proteinu podporuje harmonický růst juniorů
- Výjimečná kombinace živin podporuje optimální bezpečnost trávení (vysoce stravitelné proteiny) a vyváženou střevní flóru (prebiotika, FOS, MOS) a přispívá ke správné konzistenci stolice
- Udržuje zdravé klouby dospělých psů díky vysokému obsahu glukosaminu a chondroitinu a EPA a DHA (0,40%) s protizánětlivými účinky

Od odstavu do 2 měsíců

2–15 měsíců

15 měsíců až 5 let

ROYAL CANIN

Royal Canin Czech & Slovak Republics s.r.o.
Tel.: +420 226 236 182 • Fax: +420 226 236 189
E-mail: info@royalcanin.cz • www.royalcanin.cz